

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 347/2010-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť D. Š., P., zastúpeného opatrovníčkou M. Š., P., právne zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 7/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. marca 2010 doručená sťažnosť D. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej

vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. januára 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 7/2010.

2. Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým sa vysloví porušenie uvedených práv s tým, aby sa najvyššiemu súdu zakázalo pokračovať v ich porušovaní. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd zrušil rozhodnutie najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napokon požiadal o priznanie náhrady trov konania.

II.

3. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1 obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

4. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 136/05).

6. Podstatou sťažnosti je posúdenie, či v prípade, ak bolo sťažovateľom ako účastníkom konania podané proti rozsudku odvolanie ešte pred účinnosťou novely Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zákonom č. 384/2008 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 384/2008 Z. z.“),

teda pred 15. októbrom 2008, bol odvolací súd oprávnený postupovať už podľa novelizovaného ustanovenia § 214 ods. 2 OSP a rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania. Táto úprava ukladá súdom primárne rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania, čím bola sťažovateľovi podľa jeho názoru odňatá možnosť konať pred súdom, pretože on podal odvolanie ešte pred účinnosťou tejto novely Občianskeho súdneho poriadku.

7. Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalovaného účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 129/1998. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom zo 17. januára 2008. Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie 8. júla 2008. Na výzvu prvostupňového súdu z 11. júla 2008, či súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania, odpovedal listom z 28. júla 2008 tak, že s takýmto postupom nesúhlasí. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol o odvolaní sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 5 Co 204/08 z 19. novembra 2008 bez nariadenia pojednávania, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal vady konania podľa § 237 písm. c), f) a g) OSP. Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľa uznesením z 27. januára 2010 pod sp. zn. 6 Cdo 7/2010, ktorým dovolanie odmietol. Spolu s uznesením bolo sťažovateľovi doručené odlišné stanovisko predsedu senátu najvyššieho súdu JUDr. R. Č. z 27. januára 2010.

8. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu pred účinnosťou novely Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 384/2008 Z. z., teda pred 15. októbrom 2008. S ohľadom na uvedené odlišné stanovisko mal podľa názoru sťažovateľa krajský súd ako súd odvolací na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie a postupovať podľa právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku pred účinnosťou uvedenej novely. Podľa názoru sťažovateľa, aj keď dovolanie podal z dôvodu väd konania podľa § 237 písm. f) OSP, ktoré však odôvodnil odlišnými okolnosťami a konkrétne nenamietal absenciu nariadenia pojednávania na prejednanie jeho odvolania, bolo jeho dovolanie prípustné a aj dôvodné, a preto mal najvyšší súd rozsudok krajského súdu zrušiť

a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na okolnosti uvedené sťažovateľom a neprihliadol na existenciu takejto ďalšej vady, ktorou bolo konanie na krajskom súde postihnuté. Sťažovateľ vyjadril preto názor, že: „Dovolací súd teda nie je viazaný tým, či takéto vady boli uplatnené ako dovolací dôvod a ak boli uplatnené, nie je viazaný okolnosťami uvedenými dovolateľom, ktoré podľa neho tieto vady zakladajú.“ Preto podľa názoru sťažovateľa: „Najvyšší súd Slovenskej republiky tým, že odmietol dovolanie sťažovateľa napriek existencii vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. f) O. s. p. so zreteľom na to, že odvolací súd v rozpore s platným a účinným znením O. s. p. v rozhodnom čase nenariadil v odvolacom konaní pojednávanie, čím sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom, sám sa stal porušovateľom vyššie v sťažnosti označených práv sťažovateľa.“

9. Podľa § 214 ods. 1 OSP (v znení účinnom od 15. októbra 2008) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,
- c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 OSP (v znení účinnom od 15. októbra 2008) v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 214 ods. 2 OSP (v znení účinnom do 14. októbra 2008) pojednávanie netreba nariaďovať, ak

- a) sa odmieta odvolanie podľa § 218;
- b) sa zastavuje alebo prerušuje konanie;
- c) odvolanie smeruje proti uzneseniu;
- d) ide o rozhodnutie o spôsobilosti na právne úkony, o vyslovení prípustnosti prevzatia alebo držania v ústave zdravotníckej starostlivosti alebo o vyhlásení za mŕtveho;
- e) sa zrušuje rozhodnutie podľa § 221 ods. 1;

f) odvolanie sa týka len trov konania, príslušenstva pohľadávky alebo jej zročnosti alebo predbežnej vykonateľnosti rozsudku;

g) odvolanie smeruje proti rozsudku, ktorý rozhodol len o výžive maloletého dieťaťa;

Podľa § 372p ods. 1 OSP (v znení účinnom od 15. októbra 2008) na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú predpisy účinné od 15. októbra 2008, ak nie je ďalej ustanovené inak.

10. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu, z týchto dôvodov:

Novelizácia Občianskeho súdneho poriadku vykonaná zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. októbra 2008 krajskému súdu umožnila rozhodnúť vo veci sťažovateľa aj bez nariadenia pojednávania, ak dospel k záveru, že vo veci nie je daný žiaden z dôvodov, ktorý ukladá povinnosť odvolaciemu súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie [§ 214 ods. 2 v spojení s § 214 ods. 1 písm. a), b), a c) a § 372p ods. 1 OSP]. Keďže existencia žiadneho z týchto dôvodov nebola zistená, krajský súd nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie. Takýto postup krajského súdu je navyše v súlade so stanoviskom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2010 pod sp. zn. Cpj 7/2010 k zjednoteniu výkladu § 372p ods. 1 OSP, podľa ktorého sa ustanovenie § 214 OSP v znení účinnom od 15. októbra 2008 použije aj na odvolacie konania, ktoré začali podaním odvolania pred 15. októbrom 2008. Ústavný súd navyše vo svojej konštantnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádza z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). V prípade sťažovateľa totiž ústavný súd koná a rozhoduje o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, v ktorom type konania vychádza z prezumpcie ústavnosti príslušných právnych noriem (m. m. napr. I. ÚS 259/07 alebo IV. ÚS 122/08). Súlad zákonov alebo ich častí s ústavou môže preskúmavať ústavný súd len v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy, pričom návrh na začatie tohto konania môžu podať len subjekty uvedené v čl. 130 ods. 1 ústavy, resp. § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. napr. PL. ÚS 1/94, PL. ÚS 6/99, PL. ÚS 7/99 atď.).

11. Z obsahu napadnutého uznesenia navyše vyplýva, že najvyšší súd sa neobmedzil na skúmanie prípustnosti dovolania iba z hľadiska sťažovateľom namietaných okolností, ale ho komplexne posúdil z hľadiska možných väd podľa § 237 OSP. Najvyšší súd potom dospel k názoru, že prípustnosť dovolania nie je možné vyvodit' z § 238 a ani § 237 OSP, a preto dovolanie sťažovateľa odmietol. Ústavný súd preto považuje postup najvyššieho súdu pri preskúmaní rozhodnutia krajského súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú. Pretože došlo k odmietnutiu sťažnosti v celom rozsahu, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa (zákaz pokračovať v porušovaní práv sťažovateľa, zrušenie a vrátenie napadnutého uznesenia a náhrada trov konania), keďže tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2010